

Gminny Ośrodek Kultury

Gminny Ośrodek Kultury w Batorzu

23-320 Batorz , ul. Batorz 49A

tel.: +48 15 874-51-10

e-mail: gokbatorz@vp.pl

Sala Widowiskowa

Sala Kameralna

Historia i dziś

Na początkach XX Wieku życie kulturalne w środowisku wiejskim nie miało zorganizowanych form. Działalność kulturalna była spontaniczna i wypływała z duchowych potrzeb lokalnej społeczności. Przejawiała się w twórczości artystycznej: rzeźbie, wycinance, muzyce, śpiewie, tańcu i związana była z uroczystościami kościelnymi, różnego rodzaju obrzędami jak kolędniczy, herody, uroczystościami weselnymi, darcie pierza tzw. „piórnice”.

Dostęp do kultury profesjonalnej był utrudniony z powodu powszechnego analfabetyzmu, braku szkół, bibliotek, prasy itp. Na kulturę, obyczaje i świadomość społeczną polskiego ludu znaczący wpływ miał Kościół, światlejsi ziemianie oraz nieliczne szkoły. Ilustracją ówczesnej sytuacji może być artykuł zamieszczony w „Gazecie Ludowej” z 6 maja 1917 roku, który podpisał mieszkaniec Batorza – „Uświadomiony”. Stwierdza on, że „stan uświadomienia narodowego jest słaby, lecz wskutek pracy miejscowego proboszcza ks. Kosiora – zaczyna się budzić i żyć narodowo „.

Obecny na zebraniu Legionista z Janowa omówił znaczenie i powstanie Legionów, wyjaśnił położenie ludu polskiego: „ W końcu p. Rzętycki wezwał obecnych do posyłanie dzieci do szkoły, tudzież zachęcał do czytania pism. Obecni wysłuchali z zainteresowaniem, po czym zgłosiło się wiele osób, prosząc o przysłanie im „Gazety Ludowej „.

Zorganizowane życie kulturalne w Batorzu było możliwe dzięki funkcjonowaniu szkoły. Na uroczystości 8 V 1917 r. zorganizowanej z okazji poświęcenia krzyża na mogile powstańców, „ w pochodzie wzięło udział około 15 000 ludzi.

Szła dziatwa szkolna z nauczycielstwem, deputacja gmin, sołtysi, księża, obywatelstwo, oficerowie legionowi, oddział legionów, okoliczne POW, dalej niezliczone tłumy ludu.

Ksiądz poświęcił mogiłę i krzyż. Była potem prześliczna chwila, gdy kilku chłopaków wiejskich imieniem dziatwy szkolnej składało hołd pamięci Lelewela w pięknych wierszach, składając zielone wieńce”.

Do szerszej działalności kulturalnej brak było zarówno warunków lokalowych jak i kadry. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku działalnością kulturalną zajmowały się organizacje społeczno-polityczne, szczególnie młodzieżowe, wspierane przez nauczycieli. Od 1919 r. m.in. działalnością kulturalno-oświatową zajmował się Centralny Związek Młodzieży Wiejskiej „Siew”, z którego po rozłamie w 1928 r. powstał Związek Młodzieży Wiejskiej RP „Wici”. Po roku 1928 w Batorzu działały obydwie organizacje urządzając przy pomocy nauczycieli przedstawienia teatralne, biblioteki, obchody świąt państwowych, dożynki, sobótki itp.

Pracę kulturalno-oświatową młodzieży wspierali nauczyciele m.in.: Sadlicz, Janina i Władysława Sagańskie, pani Terlecka, kierownik szkoły Michał Sagański, Król. Sztuki wystawiane były

początkowo w izbach chłopskich, stodołach a następnie w remizie strażackiej, gdzie była scena. Do wybuchu II wojny światowej szkoła była jedynym ośrodkiem życia kulturalnego. W czasie okupacji życie kulturalne zamarło.

Po wyzwoleniu intensywny rozwój życia kulturalnego w Batorzu datuje się od 1954 roku, kiedy oddano do użytku szkołę podstawową z salą gimnastyczną. Szkoła, dzięki bardzo dobrym, jak na owe czasy, warunkom lokalowym i zaangażowaniu nauczycieli stała się ośrodkiem pracy kulturalno-oświatowej. Duże zaangażowanie wykazała kierowniczka szkoły Maria Majeran-Kochańska, a następnie kierownik szkoły Władysław Brodowski, Maria Trzcńska, Wanda Piórkowska i inni. W roku 1956 nastąpiła zmiana na stanowisku kierownika szkoły. Funkcję tę objął Zdzisław Latos, który potrafił do działalności kulturalnej włączyć całe grono nauczycielskie i przyciągnąć do szkoły młodzież pozaszkolną i starszych mieszkańców Batorza. W pracy kulturalnej wspierali go tacy nauczyciele jak Genowefa Bednarczyk, Józefa Potocka, Kazimiera Litwin, Urszula Bednarczyk, Czesław Potocki, Janusz Śmiałek, Alfreda Latos, Tadeusz Kochański. Nauczyciele ci zajmowali się pracą kulturalną i przygotowaniem imprez z młodzieżą szkolną, a kierownik szkoły Zdzisław Latos z młodzieżą pozaszkolną. Założony przez niego Amatorski Zespół Teatralny działał od 1957 do 1972 roku i wystawił ponad 24 sztuki teatralne, wśród nich m.in. „Moralność Pani Dulskiej” G. Zapolskiej, „Kasprowy Górale” Korzeniowskiego, „Tańczący Jastrząb” J. Kawalca, „Gwałtu, co się dzieje” A. Fredry. Działał również zespół kabaretowy.

Od 1958 roku działało w szkole ognisko muzyczne prowadzone kolejno przez p. R. Gracza, Fr. Mańkowskiego, U. Bednarczyk, D. Twargowską i T. Kochańskiego. W roku 1967 Z. Latos utworzył orkiestrę dętą, z której następnie wyłonił się młodzieżowy zespół muzyczny. W pracach zespołów amatorskich brało udział ponad 70 osób.

Przez kilka lat kierownik szkoły przy pomocy młodzieży i rodziców zbierał eksponaty do izby pamięci, którą otwarto w 1969 roku. W latach 70. nauczyciel T. Kochański założył chór dla dorosłych, w którym śpiewało 41 osób. Szkoła była udostępniana różnym organizacjom z Batorza, które przygotowywały w niej zebrania, szkolenia, kursy itp.

W działalności kulturalnej a szczególnie w amatorskim ruchu teatralnym uczestniczyli czynnie nauczyciele: G. Bednarczyk, K. Litwin, Cz. Potocki, J. Śmiałek oraz pracownicy GRN, SOP, GS, rolnicy, a wśród nich J. Michalczyk, E. Wolfram, L. Kryk, S. Szczuka oraz uczniowie Zasadniczej Szkoły Rolniczej. Pomimo wkroczenia do batorskich domów telewizji, zapotrzebowanie na działalność kulturalną nie malało. Celem koordynacji poczynać kulturalnych w latach 60. z inicjatywy lekarza medycyny H. Kossowskiego organizowano spotkania inteligencji wiejskiej.

Aby sprostać zapotrzebowaniom na działalność kulturalną powstał w 1970 roku pomysł budowy domu kultury. Powołano Komitet Budowy GOK, w skład którego weszli: E. Zuń - przewodniczący GRN, Z. Latos - dyrektor szkoły, główny animator kultury, J. Tylus - sekretarz GRN, H. Kupczyński - pracownik GRN, Wincenty Szczuka - rolnik. Od zamysłu do realizacji z powodu braku funduszy upłynęło wiele lat.

Materializacja planu nastąpiła dopiero w latach 80., kiedy naczelnikiem gminy był Lech Piórkowski. Na początku 1985 r. budowa weszła w decydującą fazę. Powołano wówczas GOK, którego dyrektorem 15 marca 1985 r. został Henryk Michałek. Koordynował on prace związane z budową, gromadził sprzęt muzyczny, audiowizualny, wyposażenie, itp. Zanim przekazano do użytku budynek GOK - 16 PAŹDZIERNIKA 1987 ROKU, korzystano z pomieszczeń zastępczych w budynku GRN.

Do działalności kulturalnej w środowiskach wiejskich w latach 60. powołane zostały Kluby „Ruch” i Kluby „Rolnika”. W różnym stopniu spełniały one swoje zadania w zależności od inwencji osób tam zatrudnionych. Kluby „Ruch” działały w Batorzu, Błażku i Stawcach, Kluby „Rolnika” w Aleksandrówce, Woli Studziańskiej i Wólce Batorskiej.

Do wyróżniających się należał Klub „Rolnika” w Wólce Batorskiej, prowadzony przez Stefanię Szymończyk. W latach 80. Kluby zlikwidowano. Działalność kulturalno-oświatową prowadziła

również Gminna Biblioteka Publiczna w Batorzu i jej filie.

Po odejściu z Batorza dyrektora szkoły Z. Latosa, pracę z młodzieżą pozaszkolną prowadził przez pewien czas nauczyciel T. Kochański. Po powołaniu Gminnego Ośrodka Kultury praca kulturalna w środowisku spoczęła na tej instytucji i jej dyrektorze Henryku Michałku. Pierwsze zespoły śpiewacze, przez niego zorganizowane, współpracujące z zespołem „Contra” działały już w 1986 r.

Od 1990 roku, państwo zaprzestało wspierania placówek kulturalnych z FRK. GOK zmuszony został do zwiększenia zaangażowania w działalność gospodarczą.

Zaczęto wynajmować salę widowiskową na wesela, organizować dochodowe zabawy taneczne, wydzierżawiać lokale oraz prowadzić kawiarnię. Wykonywano usługi transportowe oraz prowadzono działalność poligraficzną – „ksero”.

Powstała również kapela ludowa. W roku 1990 dyrektor GOK uzyskał od wojewody tarnobrzesckiego fundusze na zakup instrumentów dętych dla nowo powstałej orkiestry, która po raz pierwszy wystąpiła publicznie na pasterce w 1991 r.

Kapelmistrem został Janusz Wnuk. Od roku 1992 uroczystości państwowe, lokalne i kościelne uświetniają występy tej orkiestry. Zespół ten niejednokrotnie zapraszany jest na uroczystości powiatowe.

Prowadzona przez GOK orkiestra uczestniczyła w wielu imprezach, przeglądach i festiwalach, m.in.: VII Woj. Festiwalu Orkiestr Dętych OSP – Anopol '93, zdobywając Puchar Dyrektora DK w Tarnobrzegu, VIII Woj. Festiwalu Orkiestr Dętych OSP – Opatów 94, zdobywając I miejsce i Puchar Wojewody Tarnobrzesckiego, Między wojewódzkich Przeglądach Orkiestr Dętych w Busku Zdroju w 1994r., Wojewódzkim Festiwalu Orkiestr Dętych w Koprzywnicy w 1996 r., X Wojewódzkim Festiwalu Orkiestr Dętych OSP – Opatów 97.

W roku 1995 nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora GOK. Od listopada 1995 r. funkcję tę pełni Teresa Michałek.

Obecny skład orkiestry dętej to przede wszystkim młodzież ze Szkoły Podstawowej, Gimnazjum w Batorzu oraz szkoły średnie.

Ponadto w GOK prowadzone były następujące zespoły: Zespół Teatralny – Dziecięcy, Zespół Taneczny Dziecięcy, Zespół Wokalno-Muzyczny i Muzyczny. Zespoły te do 2000 roku prowadziła Zenona Jakubaszek .

Od maja 2008 roku na stanowisku instruktora tańca i muzyki zatrudniona została P. Jadwiga Wieżyńska, która prowadzi zespoły taneczne, uczy gry na instrumentach klawiszowych oraz prowadzi zajęcia wokalne. Wokaliści z GOK uczestniczą w różnego rodzaju konkursach piosenki zajmując czołowe miejsca i wyróżnienia: Karolina Kozik, Karol Wnuk, Edyta Jakubaszek. Kasia Kochan, Paulina Sulowska, Sylwia Szymończyk, Patrycja Pastucha, Dorota Sosnowka.

Oprócz wymienionych form działalności organizowane są imprezy o charakterze wojewódzkim i ogólnopolskim, m.in.:

Wojewódzki Przegląd Zespołów Kolędowych – 1996, 1997 r. ; Ogólnopolski Przegląd Zespołów Kolędowych – 1998 r. Wojewódzkie Plenery Malarskie, 1988-1997, a w następnych latach Ogólnopolskie Plenery Malarskie; Wojewódzkie Plenery Tkacko-Wikliniarskie „Sploty” r. 1996 i 1997 oraz Plener Ogólnopolski „Sploty 98”, od 1994 r. GOK patronuje corocznie gminnym turniejom tenisa stołowego.

Gminny Ośrodek Kultury posiada dobre warunki rozwoju, które niestety nie mogą być w pełni wykorzystane z powodu skromnych funduszy. Brak środków uniemożliwia zatrudnienie instruktorów różnych specjalności.